

UGOVOR O OTPREMNIČKOM POSLU

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br.II Pž-32/93-2 od 9. studenoga 1993.

Vijeće: mr. Andrija Eraković, mr. Veljko Vujović,
prof.dr. Branko Jakaša

Otpremnik mora postupati s dužnom pažnjom da zaštiti interese svog komitenta. Među te obveze spada i dužnost da komitentu preda tovarni list koji je primio od vozara te da mu cedira svoje pravo da kao primatelj zahtijeva naknadu štete od prijevoznika. Ako je komitent otpremniku dao nalog da osigura robu, a to on nije učinio, odgovara za štetu nastalu od uobičajenih rizika.

Tužitelj je poduzeće "Metalna galanterija" Zaprešić, a tuženik "Croatiašped" Zagreb.

Tužitelj u tužbi navodi da je tuženiku kao otpremniku dao nalog da otpremi jedan stroj s pripadnostima od Salzburga do Zagreba. Na odredištu je utvrđena šteta u iznosu od 72.400 DEM, pa tužitelj traži da sud obveže tuženika da mu tu štetu naknadi.

Prvostupanjski sud je tužbeni zahtjev odbio.

U obrazloženju prvostupanjske presude sud je naveo da je iz nalaza sudskog vještaka Zavoda za vještačenje u Zagrebu utvrdio da je u predmetnom sporu došlo do štete na način da je tijekom željezničkog prijevoza po međunarodnom CIM tovarnom listu na relaciji od Salzburga do Zagreba - Željeznička postaja Žitnjak, došlo do štete, u kojoj je oštećen jedan tužiteljev stroj glodalica s tri alata, te da je to isto utvrđeno i izvičajnim zapisnikom željeznice u kome je kao primatelj robe označen ovdašnji tuženik "Croatiašped" Zagreb.

Budući da špediter odgovara po čl.834. Zakona o obveznim odnosima za izbor prijevoznika, ali ne i za njegov rad, to znači da ovdje tuženik kao tužiteljev otpremnik nije odgovoran tužitelju za naknadu štete jer tužitelj ima pravo zahtijevati naknadu štete od prijevoznika, a ne od svog špeditera.

Tužitelj je pravodobno podnio žalbu protiv spomenute prvostupanjske presude i predložio da se ona ukine zbog svih zakonskih žalbenih razloga iz čl.353. Zakona o parničnom postupku. U žalbi ističe da pred istim prvostupanjskim sudom vodi sada kao tužitelj spor protiv vozača HŽP Zagreb, radi naknade štete, zbog loma stroja u prijevozu u ovom istom iznosu i da se vozar HŽP u tom predmetu brani prigovorom pomanjkanja legitimacije iz razloga što s tužiteljem "Metalnom galanterijom" iz Zaprešića nije u pravnom odnosu jer je u pravnom odnosu samo s korisnikom prijevoza "Croatiašpedom" iz Zagreba. Zbog toga smatra da postoji potencijalna opasnost da podlegne u tome sporu budući da je izdao nalog tuženom kao špediteru za obavljanje svih dužnih špediterskih radnji za očuvanje svojih prava. Tuženi nije uredno ispunio svoje špediterske obveze, jer ga nije doveo u situaciju davanjem cesijske isprave da može potraživati svoje potraživanje od željeznice. Zbog toga smatra da je prvostupanjska presuda donesena preuranjeno pa od suda prvog stupnja traži da taj predmet spoji s ovim predmetom po čl.313. ZPP-a i koristi građu iz tog materijala u ovom sporu, jer se iz toga spisa vidi da je tuženik propustio poduzeti kao primatelj one radnje koje je trebao poduzeti da zaštiti interese svog nalogodavatelja, tužitelja, kao krajnjeg korisnika prijevoza. Osim toga tvrdi da je tuženiku izdao nalog za osiguranje robe u prijevozu, a da tuženik to nije učinio pa mu je i zato odgovoran za naknadu štete, ali u tom pogledu prvostupanjska presuda nema čak ni obrazloženja.

U odgovoru na žalbu predlaže da se žalba odbije kao neosnovana i prvostupanjska presuda potvrdi.

Drugostupanjski sud je žalbu prihvatio, ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vratio na ponovno raspravljanje.

Prvostupanjska presuda je ispitana po čl.356. Zakona o parničnom postupku pa je ustanovljeno da je donesena preuranjeno i da stoje žalbeni razlozi koje tvrdi žalitelj.

Prema stajalištu ovoga drugostupanjskog suda špediter bi bio odgovoran kad bi tužitelj izgubio parnicu protiv željeznice upravo zbog propusta špeditera.

Naime, po odredbi čl.832.,st.2. in fine Zakona o obveznim odnosima otpremnik je dužan u svakoj prilici postupati onako kako zahtijevaju interesi njegova nalogodavatelja s pažnjom dobrog privrednika u smislu odredbe čl.18. Zakona o obveznim odnosima, a to znači da bez odgađanja treba obavijestiti svog nalogodavatelja o oštećenju stvari i o svim događajima značajnim za njega te predati svom nalogodavatelju sve potrebne isprave (cesijsku ispravu) radi očuvanja prava krajnjeg korisnika iz prijevoza robe prema željeznici odgovornoj za naknadu štete u prijevozu.

Ovdje analogno vrijedi ono što je rečeno u odredbi čl.738.,st.2. Zakona o obveznim odnosima. Primatelj iz ugovora o uskladištenju dužan je odmah staviti prigovore skladištaru, jer se u protivnom smatra da je robu uredno primio.

Mora se, naime, voditi računa o tomu da krajnji korisnik robe - tužitelj komitent "Metalna galanterija"- stoji u pravnom odnosu s tuženim špediterom

s jedne strane iz ugovora o špediciji, a s druge strane iz ugovora o kupoprodaji sa svojim dobavljačem iz Salzburga koji je otpremio robu u Zagreb.

Pošto je u tovarnom listu utvrđeno da je primatelj robe tuženik, tj. špediter iz Zagreba "Croatiašped", a što proizlazi iz izvidajnog zapisnika u kome se nalazi pečat i potpis tuženika kao primatelja robe, znači da je tuženik trebao dostaviti taj tovarni list zajedno s cesijskom ispravom prema željeznici i izvidajnim zapisnikom i dovesti u situaciju tužitelja prema željeznici da može naknaditi svoju štetu nastalu tijekom prijevoza.

Željeznica se može naime u parnici broj P-3034/92 braniti pomanjkanjem prigovora pasivne legitimacije i uspjeti u sporu ako tuženi ne izda tužitelju cesijsku ispravu kojom prenosi na njega prava korisnika prijevoza prema željeznici.

Zbog toga će biti potrebno da prvostupanjski sud u nastavku postupka zastane s ovim predmetom do okončanja predmeta broj P-3034/92 dok se ne utvrdi je li "Metalna galanterija" pravomoćno izgubila spor protiv željeznice, radi naknade ove štete.

U međuvremenu će biti potrebno da prvostupanjski sud ovaj predmet spoji s predmetom broj P-3034/92, radi zajedničkog raspravljanja i odlučivanja o tom predmetu u kojem se vodi spor između tužitelja i HŽP Zagreb.

No, prije toga prvostupanjski sud treba u ovom predmetu provesti i ove radnje:

Tužitelj tvrdi da je izdao nalog tuženom da osigura robu te na tu okolnost predložio saslušanje stranaka. Ako je ta tvrdnja točna, a tuženik nije osigurao robu, onda bi tuženik odgovarao tužitelju i za naknadu štete, zbog toga što nije osigurao robu od uobičajenog rizika loma (čl.837. ZOO).

Tek nakon nadopune postupka u iznesenom smislu moći će prvostupanjski sud donijeti novu pravilnu odluku.

Zato je odlučeno kao u izreci.

Mr. Veljko Vujović

Summary

CONTRACT OF FORWARDING AGENCY SERVICES

The forwarding agent is obliged to perform services with due diligence to protect interests of his principal. He is also obliged to hand over the waybill to his principal and to assign him the compensation claim against the carrier.

If the principal ordered the forwarding agent to insure the goods and the forwarding agent failed to do so, he is liable for damages resulting from usual risks.